

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 197/07-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. februára 2008 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Ľudmily Gajdošíkovej a Juraja Horvátha o sťažnosti JUDr. Š. M., B., zastúpenej advokátom JUDr. M. M., B., vo veci namietaného porušenia základného práva a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom a uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 14 S 2/07-105 zo 7. júna 2007, ako aj postupom a rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 14 S 2/07-109 zo 7. júna 2007 takto

r o z h o d o l :

Základné právo a právo JUDr. Š. M., na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom a uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 14 S 2/07-105 zo 7. júna 2007, ako aj postupom a rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 14 S 2/07-109 zo 7. júna 2007 p o r u š e n é n e b o l o .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 20. septembra 2007 č. k. II. ÚS 197/07-23 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť JUDr. Š. M., B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom a uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 14 S 2/07-105 zo 7. júna 2007, ako aj postupom a rozsudkom krajského súdu č. k. 14 S 2/07-109 zo 7. júna 2007.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní o žalobe žalobcov o preskúmanie zákonnosti právoplatného rozhodnutia Krajského stavebného úradu v T. (ďalej len „krajský stavebný úrad“) č. KSÚ-OSP-2006/00900/Pi zo 14. decembra 2006 podľa V. časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku [(správne súdnictvo) ďalej aj „OSP“] krajský súd ako súd správny napadnutým uznesením č. k. 14 S 2/07-105 zo 7. júna 2007 nevyhovel podaniu sťažovateľky z 23. mája 2007, ktorým sa domáhala, aby bola pripustená do konania ako vedľajšia účastníčka na strane žalovaného správneho orgánu, t. j. na strane krajského stavebného úradu. Následne krajský súd rozsudkom č. k. 14 S 2/07-109 zo 7. júna 2007 z dôvodu nepreskúmateľnosti a nezrozumiteľnosti zrušil žalobou napadnuté rozhodnutie krajského stavebného úradu č. KSÚ-OSP-2006/00900/Pi zo 14. decembra 2006, ako aj jemu predchádzajúce rozhodnutie Mesta Š. č. 2277/2006-007/SOcÚ z 9. októbra 2006, ktorými bol podľa tvrdenia sťažovateľky nastolený stav jej právnej istoty a v dôsledku zrušenia ktorých „*bol stav jej právnej istoty odstránený*“.

V súvislosti s napádaným uznesením krajského súdu č. k. 14 S 2/07-105 zo 7. júna 2007 sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

«Podstata právneho posúdenia v konaní pred ústavným súdom spočíva vo výklade ustanovenia § 250 O. s. p. v spojitosti s § 93 O. s. p. a § 246c O. s. p., t. j. či výklad prijatý Krajským súdom v Trnave v napadnutom uznesení, ktorým sa odmietol návrh sťažovateľky na jej prístup do konania na strane žalovaného správneho orgánu, je ústavne komformný, alebo vybočuje z ústavného rámca. (...)

Všeobecný súd v danom prípade prijal zjavne svojvoľný záver, že „vedľajšie účastníctvo nie je v správnom súdnictve prípustné“, t. j. nezaoberal sa posúdením dispozície právnej normy „t. j. skúmaním právneho záujmu na výsledku konania podľa § 93 ods. 3 O. s. p.“, pričom tak rozhodol bez toho, aby skúmal skutkový stav (potrebný na rozhodnutie o návrhu na vstup do konania), a teda jeho názor bol nielenže prejavom svojvôle a arbitrárnosti, alebo bol aj zjavne neodôvodnený (keď sa ani len zmienkou nevysporiadal s možnosťou primeraného použitia § 93 O. s. p. v správnom súdnictve s poukazom na § 246c O. s. p.) a týmto postupom došlo aj k porušeniu práva na prístup k súdu. (...)

Nezastávame ten názor, že pri rozhodovaní o povolení vstupu do konania vedľajšieho účastníka by mal súd tohto účastníka ústne vypočuť v každom prípade (a teda bezpodmienečne), ale podľa nášho názoru, ak sa tento sám dostaví na verejné pojednávanie, a o jeho procesnom návrhu sa rozhoduje, pričom proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok (t. j. jednalo sa o konanie v jedinej inštancii), tak nebol dôvod na to, aby súd „aspoň nevypočuť“ dôvody, ktoré viedli sťažovateľku na podanie tohto návrhu, resp. ho neoboznámil pred rozhodnutím s dôvodmi, na základe ktorých chce rozhodnúť, v čom vidíme nielen porušenie práva na verejné konanie, ale aj práva na kontradiktórne súdne konanie. (...)»

Pokiaľ ide o napadnutý postup a rozsudok krajského súdu č. k. 14 S 2/07-109 zo 7. júna 2007, sťažovateľka v sťažnosti uviedla: *«(...) nespochybňujeme legitímne právo Krajského súdu v Trnave posúdiť preskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia (t. j. rozhodnúť o tom, či bolo napadnuté rozhodnutie dostatočne odôvodnené, a teda či bol dôvod na jeho zrušenie), ale spochybňuje jeho procesný postup, ktorý k vydaniu takéhoto rozsudku viedol, t. j. tento rozsudok bol vydaný na základe konania, ktoré podľa nášho*

názoru nebolo v súlade s pravidlami spravodlivého súdneho procesu. Jedná sa teda aj o rozhodnutie vydané na základe zjavne arbitrárneho postupu všeobecného súdu.

(...) práve v dôsledku tohto rozsudku dôjde k „obnove stavebného povolenia“ a tým aj legalizácie čiernej stavby, a nasledovné rozhodnutia budú (aj v správnom súdnictve) predstavovať len „akademické výroky“ bez efektívnej možnosti ochrany subjektívnych práv.»

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že postupom a uznesením krajského súdu č. k. 14 S 2/07-105 zo 7. júna 2007, ako aj postupom a rozsudkom krajského súdu č. k. 14 S 2/07-109 zo 7. júna 2007 bolo porušené jej základné právo a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj jej základné právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, aby zrušil označené uznesenie a rozsudok krajského súdu a vrátil mu vec na nové konanie a rozhodnutie, a napokon, aby jej ústavný súd priznal úhradu trov právneho zastúpenia v sume 7 492 Sk vrátane 19 % DPH.

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za krajský súd jeho predsedníčka a predsedníčka senátu, ktorý konal v danej veci, listom sp. zn. Spr. 580/07 z 18. októbra 2007 a právny zástupca sťažovateľky stanoviskom k uvedenému vyjadreniu krajského súdu listom z 26. októbra 2007.

2.1 Krajský súd vo svojom vyjadrení okrem iného uviedol:

„Dňa 23.5.2007 bolo krajskému súdu doručené podanie JUDr. Š. M., B. zastúpenej advokátom JUDr. M. M., v ktorom žiada, aby bola na strane žalovaného pribratá do konania ako vedľajší účastník.

Krajský súd v Trnave uznesením č. k. 14 S 2/07-105 pristúpenie menovanej do konania ako vedľajšej účastníčky na strane žalovanej nepripustil z dôvodu, že v konaní podľa druhej hlavy piatej časti O. s. p. o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu na základe žaloby je v zmysle § 250 ods. 4 O. s. p. žalovaným správny orgán, ktorý rozhodol v poslednom stupni a podľa právneho názoru krajského súdu, pokiaľ zákon explicitne ustanovuje kto môže byť žalovaným, nie je možné, aby na strane žalovaného

vystupoval ako účastník nikto iný ako správny orgán, ktorý rozhodol v poslednom stupni a teda ani vedľajší účastník.

Vzhľadom na uvedené predsedníčka senátu oznámila, že trvá na správnosti rozsudku č. k. 14 S 2/07-109 zo dňa 7. 7. 2007 (správne má byť 7. 6. 2007) ako aj uznesenia č. k. 14 S 2/07-105 zo dňa 7. 7. 2007 (správne má byť 7. 6. 2007).

Zároveň Vám oznamujeme, že (...) súhlasíme, aby Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.“

2.2 Právny zástupca sťažovateľky vo svojom stanovisku k vyjadreniu krajského súdu uviedol:

„(...) ako právny zástupca sťažovateľky oznamujem (...), že súhlasíme s upustením od konania súdneho pojednávania v uvedenom konaní.

K vyjadreniu predsedníčky Krajského súdu v Trnave sa nepovažujeme za potrebné vyjadriť, keďže máme za to, že z hľadiska predmetu konania, by toto vyjadrenie neprinieslo ďalšie objasnenie skutkových a právnych záverov.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

1. Porušenie základného práva a práva na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru

Podstata námietok sťažovateľky, pokiaľ ide o porušenie základného práva a práva na spravodlivé súdne konanie, spočíva predovšetkým v jej konštatovaní, že v dôsledku svojvoľných, neodôvodnených a arbitrárnych záverov krajského súdu vyslovených v napadnutom uznesení č. k. 14 S 2/2007-105 zo 7. júna 2007, ktorým jej krajský súd neumožnil vstúpiť do konania ako vedľajšej účastníčke na strane žalovaného správneho orgánu, jej bol znemožnený prístup k súdu (bod 1.1), ako aj v tvrdeniach, že krajský súd jej napriek žiadosti neumožnil nahliadnuť do súdneho spisu vedeného pod sp. zn. 14 S 2/07 (bod 1.2), a napokon aj v konštatovaní, že právo na spravodlivé súdne konanie bolo porušené aj rozsudkom krajského súdu (bod 1.3).

1.1 Ústavný súd v súvislosti so sťažovateľkou napádaným uznesením krajského súdu podotýka, že jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany „ústavnosti“. Táto právomoc mu spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska súladu či nesúladu s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave. Ústavný súd nevykladá iné ako ústavné zákony, a preto musí preskúmať len to, či sa tieto zákony nevyložili spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav.

Právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak

z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05).

Z odôvodnenia sťažnosťou napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva nasledovné:

«Podľa § 245 ods. 1, 2 a 3. O. s. p., v správnom súdnictve preskúvajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. V správnom súdnictve preskúvajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy (ďalej len „rozhodnutie a postup správneho orgánu“). Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť.

V danom prípade je predmetom konania preskúvanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu, konkrétne rozhodnutia Krajského stavebného úradu T. č. KSÚ-OSP-2006/00900/Pi zo dňa 14. 12. 2006 v spojení s rozhodnutím Mesta Š. č. 2277/2006-007/SOcÚ zo dňa 9. 10. 2006.

Podľa § 247 ods. 1 a 2 O. s. p., podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti O. s. p. sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu. Pri rozhodnutí správneho orgánu vydaného, v správnom konaní je predpokladom postupu podľa tejto hlavy, aby išlo o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú nadobudlo právoplatnosť.

Podľa § 250 ods. 1, 2, a 3 O. s. p., účastníkmi konania sú žalobca a žalovaný. Žalobcom je fyzická alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník správneho konania bola rozhodnutím a postupom správneho orgánu ukrátená na svojich právach. Podat' žalobu môže aj fyzická alebo právnická osoba, s ktorou sa v správnom konaní

nekonalo ako s účastníkom, hoci sa s ňou ako s účastníkom konať malo. Ak sa rozhodnutím a postupom správneho orgánu cítia na svojich právach ukrátené viaceré osoby, môžu podať spoločnú žalobu. Účastníkom konania sú tiež tí, na ktorých sa pre nerozlučne spoločenstvo práv so žalobcom musí tiež vzťahovať rozhodnutie súdu (§ 91 ods. 2).

Podľa § 250 ods. 4 O. s. p., pri rozhodnutí správneho orgánu vydaného v správnom konaní je žalovaným správny orgán, ktorý rozhodol v poslednom stupni.

V konaní podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu je v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia žalovaným správny orgán, ktorý rozhodol v poslednom stupni, teda v danom prípade je ním Krajský stavebný úrad Trnava.

Podľa § 246c O. s. p., pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. (...)

Podľa § 93 ods. 1 O. s. p., ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, neplatnosť alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je.

JUDr. Š. M., sa svojim návrhom zo dňa 18. 5. 2007 domáha, aby súd pripustil jej pristúpenie do konania ako vedľajšej účastníčky na strane žalovaného. Navrhovateľka však nemôže vystupovať ako účastníčka konania na strane žalovaného a to ani ako vedľajšia účastníčka, pretože žalovaným v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu môže byť v zmysle § 250 ods. 4 O. s. p. len správny orgán, ktorý rozhodoval v správnom konaní v poslednom stupni.

Vzhľadom na uvedené, preto krajský súd pristúpenie JUDr. Š. M. do konania ako vedľajšej účastníčky na strane žalovaného v zmysle ustanovenia § 244 ods. 1, 2 a 3 O. s. p. v spojení s § 247 ods. 1, 2 O. s. p., s § 250 ods. 1, 2, 3 a 4 O. s. p. s § 246c O. s. p. a s § 93 ods. 1 O. s. p. nepripustil.»

Ústavný súd v súvislosti s preskúmaním citovaného uznesenia krajského súdu rámci vymedzenom námietkami sťažovateľky považuje za nevyhnutné v prvom rade podotknúť, že toto uznesenie bolo vydané v konaní podľa V. časti Občianskeho súdneho poriadku (správne súdnictvo), a to konkrétne v jednom z dvoch druhov správneho súdnictva, ktoré je legislatívne upravené v V. časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku (§ 247 až

§ 250k), t. j. v konaní „o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov“. Z tohto hľadiska je podľa názoru ústavného súdu potrebné skúmať sťažovateľkou napadnuté uznesenie aj so zohľadnením špecifického účelu tohto druhu konania. Základná charakteristika tohto druhu správneho súdnictva je vymedzená v § 247 ods. 1 OSP, v zmysle ktorého sa podľa ustanovení druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal „zákonnosť“ tohto rozhodnutia a postupu.

Z uvedeného je zrejmé, že základným cieľom, resp. poslaním uvedeného druhu správneho súdnictva (v rámci ktorého bolo vydané aj sťažovateľkou napadnuté uznesenie krajského súdu) je preskúmať „zákonnosť“ rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. Úlohou súdu v správnom súdnictve nie je nahradzovať činnosť správnych orgánov pri zisťovaní skutkového stavu, ale len preskúmať „zákonnosť“ ich rozhodnutí, teda to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených žalobou rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy. Inými slovami povedané, treba vziať do úvahy, že správny súd „nie je súdom skutkovým“, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutého postupu alebo rozhodnutia orgánu verejnej správy.

Právna úprava konania podľa V. časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku v rozsahu aj v súčasnosti účinnej právnej úpravy bola do Občianskeho súdneho poriadku zaradená s účinnosťou od 1. januára 1992 zákonnou novelou Občianskeho súdneho poriadku č. 519/1991 Zb., pričom v dôvodovej správe k tejto novele zákonodarca vyjadril svoj zámer prezentovať uvedený účel, resp. poslanie konania upraveného v V. časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku aj cez vymedzenie okruhu účastníkov tohto konania takto: „Osнова v ustanoveniach § 249 a § 250 vyjadruje, že konanie v správnom súdnictve má kontradiktórnu povahu; preto mohlo byť tiež zaradené do OSP. Je teda potrebné, aby začalo žalobou. Jeho účastníkmi budú žalobca a žalovaný správny orgán s vylúčením účasti tretích subjektov. Len v prípade tzv. nerozlučného spoločenstva treba, aby sa na strane žalobcu zúčastnili konania všetci jeho nerozluční spoločníci. Ide napr. o spoluvlastníkov spoločnej veci, nie však o všetky osoby, ktorých sa rozhodnutie týka alebo môže dotýkať.“

Z citovanej časti napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorým sťažovateľka nebola pripustená do konania ako vedľajšia účastníčka na strane žalovaného správneho orgánu, je zrejmé, že základnou premisou rozhodnutia krajského súdu bolo, že ustanovenie § 250 ods. 1 OSP bezprostredne, resp. „priamo“ pomenúva účastníkov v konaní podľa V. časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku bez možnosti prístúpenia tretích osôb.

Účastníkmi konania podľa V. časti Občianskeho súdneho poriadku sú „žalobca“ a „žalovaný“, pričom zákonodarca neostal iba pri tomto konštatovaní, ale navyše presne definuje, koho možno za takéhoto „žalobcu“ a „žalovaného“ považovať. Za „žalobcu“ v konaní podľa V. časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku je považovaná fyzická alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník správneho konania bola rozhodnutím a postupom správneho orgánu ukrátená na svojich právach, resp. s ktorou sa v správnom konaní nekonalo ako s účastníkom, hoci sa s ňou ako s účastníkom konať malo (§ 250 ods. 2 OSP), a za „žalovaného“ je považovaný správny orgán, ktorý rozhodol v poslednom stupni.

Ustanovenie § 246c OSP, na ktoré sa sťažovateľka odvoláva, totiž umožňuje, aby sa na konania podľa V. časti Občianskeho súdneho poriadku primerane aplikovali aj ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti Občianskeho súdneho poriadku, avšak iba za predpokladu, že určitá otázka nie je v V. časti Občianskeho súdneho poriadku upravená „priamo“, pričom podľa názoru krajského súdu do okruhu takýchto otázok (t. j. „priamo“ neupravených v V. časti Občianskeho súdneho poriadku) nespadá otázka účastníkov, resp. vedľajších účastníkov konania. Krajský súd tak dospel k záveru, že na účely konania podľa V. časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku zákonodarca jednoznačne vymedzil okruh účastníkov tohto konania bez možnosti prístúpenia tretích osôb do konania (napr. aj v procesnom postavení vedľajšieho účastníka), pričom tento záver, aj vzhľadom na skutočnosť, že žalobu o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu môžu podať nielen účastníci správneho konania, ale podľa druhej vety ustanovenia § 250 ods. 2 OSP môže žalobu podať aj fyzická alebo právnická osoba, s ktorou sa v správnom konaní nekonalo ako

s účastníkom, hoci sa s ňou ako s účastníkom konať malo, považuje ústavný súd za názor ústavne akceptovateľný.

Sťažovateľka mala podľa názoru ústavného súdu možnosť podať aj sama žalobu o preskúmanie rozhodnutia vydaného v konaní o vydanie stavebného povolenia, v ktorom sa s ňou nekonalo ako s účastníčkou konania, hoci podľa jej názoru sa s ňou ako s účastníčkou konať malo.

Na základe uvedených tvrdení v kontexte aj so zohľadnením celkového špecifického účelu tohto druhu konania vzhľadom na jeho predmet (preskúmanie „zákonosti“), ako aj vzhľadom na to, kto môže byť v konaní o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu žalobcom (každý kto tvrdí, že jeho právo bolo porušené, alebo mohlo byť porušené), nemožno považovať za arbitrárne rozhodnutie krajského súdu, ktorým nevyhovelo návrhu sťažovateľky, aby bola pripustená do konania ako vedľajšia účastníčka na strane žalovaného správneho orgánu.

Navyše v konaní podľa V. časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku štátny orgán súdnej moci, ktorý je pánom zákona a zákonosti („iura novit curia“), posudzuje „zákonosť“ postupov a rozhodnutí štátnych orgánov verejnej správy, pričom intervencia tretieho subjektu súkromného charakteru (hoci aj s právnickým vzdelaním) do tohto vzťahu štátnych mocí, v záujme podpory „právneho názoru“ jednej z nich, je bez právneho významu.

Uvedené závery krajského súdu vzhľadom na taxatívnu definíciu účastníkov správneho súdnictva podľa V. časti Občianskeho súdneho poriadku, ktorá zahŕňa všetky varianty tých subjektov, ktoré môžu podať žalobu o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu, a tým vylučuje účasť ďalších osôb v konaní, ako aj vzhľadom na špecifiká tohto druhu konania, nepovažuje ústavný súd za svojvoľné (arbitrárne). Ústavný súd v tejto spojitosti zdôrazňuje, že nejde o porušenie základného práva na spravodlivý proces, ak súd nerozhodne podľa predstáv účastníka konania, ak je takéto rozhodnutie súdu v súlade s objektívnym právom. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania,

aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným už ani preto, že ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov všeobecných súdov.

Ústavný súd uznáva, že právo sťažovateľky na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Súčasne však konštatuje, že toto právo neznamená, že na každý argument sťažovateľky je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. IV. ÚS 115/03, II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

Uvedené závery boli podkladom na rozhodnutie ústavného súdu, že základné právo a právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu porušené nebolo.

1.2 Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že krajský súd porušil jej základné právo a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru aj svojím postupom, a to tým, že pred vyhlásením uznesenia č. k. 14 S 2/07-105 zo 7. júna 2007 jej neumožnil nahliadnuť do súdneho spisu, ako aj tým, že ju pred vydaním tohto uznesenia nevypočul.

Pokiaľ ide o možnosť nahliadnuť do súdneho spisu, ústavný súd zistil, že súčasťou podania z 18. mája 2007, ktorým sa sťažovateľka domáhala o vstup do konania v procesnom postavení vedľajšej účastníčky na strane žalovaného správneho orgánu, bola aj jej žiadosť, aby jej bolo umožnené nahliadnuť do súdneho spisu vedeného krajským súdom pod sp. zn. 14 S 2/07 „*v súlade s ustanovením § 44 ods. 2 O. s. p.*“.

Podľa § 44 ods. 2 OSP niekomu inému než účastníkovi môže predseda senátu alebo samosudca povoliť nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy a odpisy, ak sú pre to vážne dôvody a oprávnené záujmy účastníkov tým nemôžu byť dotknuté.

Podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľka, ktorej v čase podania žiadosti o nahliadnutie do súdneho spisu nebolo priznané postavenie účastníka konania, svoju žiadosť o nahliadnutie do súdneho spisu nezdôvodnila existenciou žiadnych vážnych dôvodov ani inými tvrdeniami, ktoré by nasvedčovali tomu, že nahliadnutím do súdneho spisu nebudú dotknuté oprávnené záujmy účastníkov konania, tak ako to vyžaduje ustanovenie § 44 ods. 2 OSP.

Na základe uvedeného zistenia ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľka, ktorá namieta porušenie základného práva na spravodlivé súdne konanie tým, že jej nebolo umožnené nahliadnuť do spisu, sama nesplnila zákonné požiadavky náležitého zdôvodnenia žiadosti o nahliadnutie do spisu tak, aby mal krajský súd možnosť posúdiť dôvodnosť tejto žiadosti, a preto týmto postupom krajského súdu nebolo porušené základné právo a právo sťažovateľky zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Navyše podľa § 44 ods. 2 OSP osoba odlišná od účastníka konania nemá právny nárok, aby sa jej žiadosti o nahliadnutie do súdneho spisu vyhovel, pričom uvedené ustanovenie ani nevyžaduje, aby o tejto žiadosti predseda senátu alebo samosudca prijal osobitné rozhodnutie, resp. aby mal povinnosť žiadateľa písomne vyrozumiť o posúdení jeho žiadosti.

Námietka sťažovateľky o porušení základného práva na spravodlivé súdne konanie sa zakladá iba na jej strohom tvrdení, že krajský súd nevyhovel jej žiadosti nahliadnuť do súdneho spisu, pričom na posúdenie sťažovateľkou označeného nesprávneho postupu krajského súdu v tomto smere absentuje v sťažnosti jej ďalšia argumentácia, napr., že krajský súd tak postupoval aj napriek tomu, že jej žiadosť bola náležite zdôvodnená v zmysle požiadavky § 44 ods. 2 OSP, alebo, že krajský súd jej nevyhovel aj napriek tomu, že sa osobne domáhala, aby jej bolo umožnené nazrieť do súdneho spisu, pretože iba tak sa

sťažovateľka mohla presvedčiť o stanovisku krajského súdu k jej žiadosti vzhľadom na neexistenciu povinnosti súdu o tejto žiadosti osobitne rozhodnúť a pod.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľky o porušení jej práva na spravodlivé súdne konanie tým, že nebola krajským súdom vypočutá k jej žiadosti byť pripustená do konania ako vedľajšia účastníčka na strane žalovaného správneho orgánu, ústavný súd konštatuje, že žiadne ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku neukladá súdu povinnosť nariadiť ústne pojednávanie v konaní o procesnej otázke týkajúcej sa vedenia konania.

Podľa judikatúry ústavného súdu, keď štátne orgány (v danom prípade krajský súd) konajú v súlade s platným a účinným právnym predpisom, nemôže týmto ich postupom dôjsť k porušeniu základného práva na spravodlivé súdne konanie.

Okrem toho z odôvodnenia napadnutého uznesenia č. k. 14 S 2/07-105 zo 7. júna 2007 nevyplýva, že by krajský súd, čo sa týka žiadosti sťažovateľky vstúpiť do konania v procesnom postavení vedľajšej účastníčky, vykonal dokazovanie napr. vyžiadaním stanoviska účastníkov konania k tejto žiadosti sťažovateľky, ku ktorému by sťažovateľka mala mať možnosť sa vyjadriť. Práve naopak, krajský súd o žiadosti sťažovateľky rozhodol iba na základe dôkazov ňou predložených, pričom podľa judikatúry ústavného súdu do obsahu práva vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom nepatrí právo „účastníka“ vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia súdu ním navrhovaných dôkazov, prípadne sa dožadovať ním navrhovaného spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 98/97, III. ÚS 77/04).

Z uvedených dôvodov ústavný súd dospel k záveru, že základné právo a právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom krajského súdu, ktorý predchádzal vydaniu napadnutého uznesenia krajského súdu, porušené nebolo.

1.3 Napokon z petitu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie základného práva a práva na spravodlivé súdne konanie aj rozsudkom krajského súdu č. k. 14 S 2/07-109 zo 7. júna 2007, avšak z odôvodnenia sťažnosti je zrejmé, že v súvislosti

s napadnutým rozsudkom sťažovateľka vyjadruje svoju nespokojnosť nie so samotným odôvodnením alebo výrokom tohto rozsudku, ale s procesným postupom, ktorý jeho vydaniu predchádzal a v rámci ktorého jej nebolo umožnené vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, keďže nebola pripustená do konania ako vedľajšia účastníčka na strane žalovaného správneho orgánu.

V tejto súvislosti sťažovateľka v sťažnosti uviedla: „(...) nepochybňujeme legitímne právo Krajského súdu v Trnave posúdiť preskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia (t. j. rozhodnúť o tom, či bolo napadnuté rozhodnutie dostatočne odôvodnené, a teda či bol dôvod na jeho zrušenie), ale spochybňuje jeho procesný postup, ktorý k vydaniu takéhoto rozsudku viedol, t. j. tento rozsudok bol vydaný na základe konania, ktoré podľa nášho názoru nebolo v súlade s pravidlami spravodlivého súdneho procesu. Jedná sa teda aj o rozhodnutie vydané na základe zjavne arbitrárneho postupu všeobecného súdu.“

Preskúmaním postupu krajského súdu, ktorý predchádzal vydaniu napadnutého rozsudku, sa ústavný súd zaoberal v súvislosti s namietaným porušením základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (pozri ďalej bod 2).

2. Porušenie základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy

Judikatúra ústavného súdu, ako aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva považuje právo účastníka konania vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom v širšom chápaní ako súčasť práva účastníka konania na spravodlivé prejednanie vecí týkajúcej sa jeho občianskych práv a záväzkov a zároveň špecifickým vyjadrením zásady kontradiktórnosti sporového konania. Európsky súd pre ľudské práva vyslovil, že súčasťou koncepcie spravodlivého súdneho konania je zásada kontradiktórnosti, v súlade s ktorou musia mať účastníci nielen právo navrhnúť všetky dôkazy, ktoré považujú za nevyhnutné na preukázanie svojich tvrdení, ale aj právo vyjadriť sa ku všetkým dôkazom, čomu podľa názoru ústavného súdu zodpovedá ústavná povinnosť súdu umožniť účastníkovi, aby sa

vyjadril ku každému dôkazu, ktorý súd vykonal a ktorý môže obsahovať zistenie významné na rozhodnutie súdu (m. m. I. ÚS 75/96, I. ÚS 49/01, III. ÚS 77/04).

Z uvedeného vyplýva, že k porušeniu základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže pred všeobecnými súdmi dôjsť vtedy, keď príslušný súd dôkazy vykonáva, a teda nie vtedy, keď ich nevykonal (I. ÚS 226/03).

Vzhľadom na už uvedený účel konania podľa V. časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku, podľa ustanovenia § 250i ods. 1 OSP pri preskúvaní „zákonosti“ rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia.

Podľa zistenia ústavného súdu z rozsudku krajského súdu č. k. 14 S 2/07-109 zo 7. júna 2007 vyplýva, že krajský súd prerokoval predmetnú vec v zmysle § 250f OSP bez nariadenia ústneho pojednávania, avšak súčasne v súlade s ustanovením § 156 ods. 1 a 3 OSP, za účelom vyhlásenia rozsudku, ktorý sa musí vyhlasovať vždy verejne, nariadil pojednávanie na 7. jún 2007. Zhodne aj sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že v deň konania pojednávania bolo na vývesnej tabuli pred pojednávacou miestnosťou pri ozname o pojednávaní v danej veci uvedené: „*Vyhlásenie rozhodnutia*“.

Z uvedeného vyplýva, že pojednávanie, ktoré sa uskutočnilo 7. júna 2007, bolo nariadené iba za účelom verejného vyhlásenia rozhodnutia, nie za účelom vykonávania dokazovania, pretože krajský súd rozhodol o merite veci, ako aj o žiadosti sťažovateľky iba na základe dôkazov predložených účastníkmi konania a sťažovateľkou. Vzhľadom na to, že na pojednávaní 7. júna 2007 sa nevykonávalo dokazovanie, podľa názoru ústavného súdu nemohlo byť porušené ani základné právo sťažovateľky vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a v širšom ponímaní ani základné právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Uvedené bolo podkladom na rozhodnutie ústavného súdu, že základné právo sťažovateľky vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 46 ods. 1 ústavy porušené nebolo, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Pokiaľ ide o žiadosť sťažovateľky zrušiť napadnuté uznesenie a rozsudok krajského súdu a priznať jej úhradu trov konania, ústavný súd uvádza, že tieto výroky sú viazané na vyhovieň vo veci samej. Keďže ústavný súd vyslovil, že v sťažnosti označené práva sťažovateľky porušené neboli, uvedenými návrhmi sťažovateľky sa pri svojom rozhodovaní už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. februára 2008